

การวิเคราะห์นามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบ ชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก

วราวิศร มทานนท์¹

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์นามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก ในด้านความหมาย ค่านิยมและลักษณะทางวัฒนธรรม โดยเก็บข้อมูลจากนามสกุลของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ใน “โครงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาครูในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูงชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (ปีการศึกษา 2556 - 2561) จำนวน 107 นามสกุล ผลการวิเคราะห์พบว่าความหมายของคำที่นำมาตั้งเป็นนามสกุลมีทั้งหมด 17 หมวดหมู่ โดยหมวดหมู่ที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ (1) ธรรมชาติ (2) ความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง ความสมบูรณ์ และ (3) เชื้อสาย วงศ์ตระกูล ตามลำดับ ส่วนหมวดหมู่ที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ ไสยศาสตร์ ทางด้านค่านิยมและลักษณะทางวัฒนธรรมนั้น นามสกุลแสดงให้เห็นว่าชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงมีความผูกพันใกล้ชิดกับธรรมชาติและเห็นคุณค่าของป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำลำธาร รวมทั้งแสดงถึงการมีเชื้อสายหรือวงศ์ตระกูลเดียวกัน นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมจากเดิมที่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่ายตามสภาพแวดล้อม กลายเป็นวิถีชีวิตที่ปรารถนาความเจริญรุ่งเรืองและทรัพย์สิน เนื่องจากการติดต่อกับสังคมเมืองทำให้ได้รับค่านิยมเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรืองและทรัพย์สินเงินทองว่าเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในสังคมยุคปัจจุบัน

คำสำคัญ: นามสกุล ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ชายแดน จังหวัดตาก

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร อีเมล: kunjaejai@yahoo.com

An Analysis of Surnames of Thai people of Karen Lineage on the Thai-Myanmar Border in Tak Province

Wararat Mahamontri²

Abstract

This article aimed to analyze the surnames of the Thai people of Karen lineage on the Thai-Myanmar border in Tak province in terms of meanings, cultural values and characteristics. The data comprised 107 surnames of students in the Faculty of Education, Naresuan University from the academic years 2013-2018. These students belong to the project titled “Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn’s Royal Initiatives for Undergraduate Educational Management for the Development of Teachers in Remote Highlands on the Thai-Myanmar Border in Tak Province.” The results revealed that the surnames could be grouped into 17 categories of meanings, of which the three most frequently found were (1) nature, (2) prosperity, stability and fertility, and (3) family lineage, The least frequently found were the last names related to superstitions, cultural values and characteristics of the Thai people of Karen lineage, These findings reveal that the Thai people of Karen lineage are attached to nature and value the natural resources of the forests, mountains, rivers and streams, as well as their common family lineage. In addition, the analysis indicated cultural changes from simple ways of life in natural environments to ways of living directed by the desire for prosperity and financial success as a result of contact with urban societies. These values regarding materialistic achievements, therefore, were perceived as necessary for enhancing the quality of life.

Keywords: Surname, Thai people of Karen lineage, Border, Tak

²Assistant professor, Department of Thai, Faculty of Humanities, Naresuan University. Email: kunjaejai@yahoo.com

บทนำ

นามสกุล (family name) ในประเทศไทยมีประวัติความเป็นมาดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราชาธิบายไว้ว่า มูลเหตุแห่งนามสกุลเกิดขึ้นเพราะบุคคลมีชื่อเหมือนกัน แต่เดิมกำหนดให้รู้โดยใช้วิธีการต่อท้ายชื่อด้วยฉายาที่แสดงลักษณะบุคคล อาชีพ ภูมิลำเนา หรือต่อท้ายชื่อว่าเป็นบุตรของผู้ใด การมีนามสกุลในประเทศไทยรับแนวคิดมาจากชาติตะวันตกแสดงถึงการก้าวทันชาติอารยะ ซึ่งเริ่มใช้ในหมู่ชนชั้นสูงเพื่อป้องกันชื่อบอกเชื้อวงศ์ ต่อมาจึงให้สามัญชนมีนามสกุลเพื่อให้รู้ว่ามีบรรพบุรุษร่วมกัน ต้องช่วยกันรักษาวงศ์สกุลของตนไว้ไม่ให้เสื่อมเสีย รวมถึงเป็นเครื่องผูกใจญาติให้รักใคร่และมีมิตรต่อกัน (Palace Fan Club, 2001 : 4-6)

นามสกุลจึงเป็นรูปสัญลักษณ์ที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด คือ สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน นอกจากนี้นามสกุลยังสามารถแสดงความเป็นกลุ่มหรือพวกพ้องเดียวกัน เช่น อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกันหรืออาจมีบรรพบุรุษที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกันมาก่อน (Rungrojsuwan & Rungrojsuwan, 2013 : 2) ดังชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงปกากะญอ ที่อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ใช้นามสกุลตามคำเรียกของคนท้องถิ่นว่า “ยาง” ทั้งหมู่บ้านเพื่อป้องกันเผ่าพันธุ์ (MGR Online, 2012)

หมู่บ้านกะเหรี่ยงส่วนมากในประเทศไทยเป็นชุมชนที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะประมาณร้อยละ 90 ของชาวกะเหรี่ยงมีทะเบียนบ้านและมีสัญชาติไทย เนื่องจากอาศัยอยู่ในประเทศไทยนานกว่าชาวเขาเผ่าอื่น ๆ กล่าวคือ เมื่อประมาณ 600-700 ปี มาแล้ว กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงมีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่บริเวณทางเหนือของพม่าและประเทศไทย ต่อมาเกิดการอพยพครั้งใหญ่เข้าสู่ประเทศไทยเนื่องจากสงครามระหว่างไทยกับพม่า เมื่อประมาณ 200 กว่าปีที่ผ่านมา และอพยพอีกครั้งในปี พ.ศ. 2428 เมื่อประเทศอังกฤษได้เข้ายึดครองประเทศพม่า ในประเทศไทยมีกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ใน 15 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปางแพร่ สุโขทัย กำแพงเพชร อุทัยธานี ตาก กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วยกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม ได้แก่ กะเหรี่ยงสะกอหรือปกากะญอ กะเหรี่ยงโป กะเหรี่ยงปะโอหรือตองสุ และกะเหรี่ยงคะยาหรือกะเหรี่ยงแดง (Department of Social Development and Welfare, 2012 : 31)

ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงหลายคนประกอบอาชีพเป็นครู หรือครู ตชด. (ครูตำรวจตระเวนชายแดน) ในแถบถิ่นฐานบ้านเกิดซึ่งเป็นเขตพื้นที่สูง จึงมีผู้เรียกครูกลุ่มนี้ว่า “ครูตอย” ผู้วิจัยมีโอกาสสอนหนังสือให้แก่ครูตอยใน “โครงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาครูในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูงชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ปีการศึกษา 2556-2561)” และสังเกตเห็นว่านามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงเหล่านี้มีความน่าสนใจเนื่องจากส่วนใหญ่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เช่น เรืองฤทธิ์พนม คณองบรรพต นัยอาชากุล มรดกตอย พิทักษ์พนาไพร วนามั่นคง ศิริจุจินดา นิยมไพรพุกษ์ วนาเฉลิมภูมิ ศิริประไพ สาละวินพรพนา ก้องไกรวัลย์ โอบพาราโดยศิริ เป็นต้น

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ไม่ปรากฏการศึกษานามสกุลของชาวกะเหรี่ยง มีเพียงการศึกษาการตั้งชื่อของชาวกะเหรี่ยงเท่านั้น ได้แก่ งานวิจัยของ Phothongkham (1998) ที่ศึกษาการตั้งชื่อของชาวกะเหรี่ยงโป ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี พบว่าใช้ภาษาในการตั้งชื่อ 2 ภาษา คือ ชื่อภาษากะเหรี่ยง และชื่อภาษาไทย โดยมีความหมายของชื่อต่างกันในแต่ละกลุ่มอายุ กล่าวคือ กลุ่มอายุระหว่าง 41-60 ปีส่วนใหญ่ตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับต้นไม้ ดอกไม้ เครื่องใช้ สิ่งแวดล้อม กลุ่มอายุระหว่าง 21-40 ปี ตั้งชื่อเกี่ยวกับความดี ความสำเร็จ ความเจริญรุ่งเรือง เพิ่มขึ้นมา ส่วนกลุ่มอายุระหว่าง 1-20 ปี ส่วนใหญ่ตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับอำนาจ ชัยชนะ ความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรือง

ส่วนการศึกษาเรื่องนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ พบในงานวิจัยหลายเรื่อง เช่น งานวิจัยของ Charoensuk (1989) ศึกษานามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน พบว่าความหมายที่นิยมนำมาตั้งเป็นนามสกุล ได้แก่ ความเป็นเลิศ ความมั่งคั่งร่ำรวย และความเจริญรุ่งเรือง ซึ่งสะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่ปรารถนาซึ่งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความสุขทางกายมากกว่าทางจิตใจ

Hanchaisri (1999) วิเคราะห์ชื่อสกุลในอำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ของกลุ่มชาติพันธุ์โซ่ ผู้ไทย ไทยอีสาน ไทยย้อ จีน และญวน พบว่าชื่อสกุลมีความเกี่ยวข้องกับบรรพบุรุษและสถานที่มากที่สุด ซึ่งสะท้อนความผูกพันกับบรรพบุรุษ และต้องการสื่อให้คนรุ่นหลังทราบถึงภูมิลำเนาของตนเอง นอกจากนี้ยังสะท้อนค่านิยมการแต่งงานภายในเผ่าพันธุ์ของตนเอง รวมถึงมีโลกทัศน์ที่ติดต่อธรรมชาติและเชื่อเรื่องสิ่งเร้นลับเหนือธรรมชาติ

Kuprasertwong (2001) ศึกษานามสกุลคนไทยมุสลิมเชื้อสายมาเลย์ ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่านิยมใช้ความหมายแสดงเครือญาติหรือเชื้อสาย และความหมายที่แสดงความเป็นสิริมงคล ความสงบสุข และแสดงชื่อศาสนา นามสกุลยังสะท้อนค่านิยมเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องศาสนาอิสลาม และศาสนาพุทธ ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ เชื้อสาย ตระกูล และความสัมพันธ์กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

Rungrojsuwan & Rungrojsuwan (2013) ศึกษาการตั้งชื่อและนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 11 กลุ่ม ได้แก่ ไทลื้อ ไทใหญ่ ม้ง อาข่า เมี่ยน มูเซอ จีนฮ่อ ลาว พม่า ว้า ลัวะ พบว่าหลักเกณฑ์ในการตั้งรวมถึงภาษาที่ใช้ มีทั้งที่เป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มตนเอง และได้รับอิทธิพลจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ส่วนค่านิยมในการตั้งชื่อและนามสกุลพบว่าเกี่ยวกับความเป็นสิริมงคล ความใกล้ชิดกับธรรมชาติและ การนับถือบรรพบุรุษเป็นสำคัญ

Krumram & Chanthao (2014) ศึกษานามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อในจังหวัดสุรินทร์ พบว่าความหมายของนามสกุลสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์ญ้อมีแนวคิดในการตั้งนามสกุลโดยคำนึงถึงปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและความปรารถนาในชีวิต เช่น ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความมั่งคั่งร่ำรวย ความดีงาม คุณสมบัติที่ดีต่าง ๆ ความเชื่อ รวมถึงความสัมพันธ์กับครอบครัวหรือชาติพันธุ์อื่น ๆ เป็นต้น

งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่านามสกุลสามารถสะท้อนให้เห็นแนวคิด ค่านิยม หรือลักษณะทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งส่วนที่เหมือนและแตกต่างกันได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษานามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงโดยใช้ทฤษฎีทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethno-Semantic) เพื่อให้เห็นลักษณะเฉพาะของ

นามสกุล ลักษณะที่มีร่วมกับนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์อื่น รวมถึงลักษณะทางวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นจากนามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์นามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก ในด้านความหมาย ค่านิยมและลักษณะทางวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนามสกุล กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง และทฤษฎีวรรคศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethno-Semantic)
2. รวบรวมนามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงซึ่งเป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ใน “โครงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาครูในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูงชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตากให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” จำนวน 107 นามสกุล จากนิสิตชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงจำนวน 116 คน เนื่องจากมีนามสกุลซ้ำ
3. ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลนามสกุลจากนิสิตจำนวน 116 คน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดตาก ได้แก่ อำเภอแม่สอด 5 คน อำเภอแม่ระมาด 28 คน อำเภอท่าสองยาง 61 คน และอำเภออุ้มผาง 22 คน
4. ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลภูมิหลังของนามสกุล จากเจ้าหน้าที่ว่าการอำเภอ โดยสุ่มเก็บข้อมูลจำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด และอำเภอพบพระ (เนื่องจากปลัดอำเภอพบพระย้ายมาจากอำเภอท่าสองยาง และเป็นผู้ตั้งนามสกุลให้แก่ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในอำเภอท่าสองยางเป็นจำนวนกว่า 500 นามสกุล)
5. วิเคราะห์ความหมายของนามสกุลโดยใช้ทฤษฎีวรรคศาสตร์ชาติพันธุ์เพื่อให้เข้าถึงระบบความคิด ค่านิยม และวัฒนธรรม
6. เรียบเรียงและสรุปผลการวิจัยในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์นามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-พม่าด้านจังหวัดตาก ในด้านความหมาย ค่านิยมและลักษณะทางวัฒนธรรม มีดังต่อไปนี้

1. ด้านความหมาย

คำที่นำมาประกอบสร้างเป็นนามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย - เมียนมาด้านจังหวัดตาก มีความหมายเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ เรียงลำดับตามหมวดหมู่ที่ปรากฏมากที่สุดจนถึงปรากฏน้อยที่สุด ได้แก่ (1) ธรรมชาติ (2) ความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง ความสมบูรณ์ (3) เชื้อสาย วงศ์ตระกูล (4) อัญมณี เครื่องประดับ ของมีค่า (5) ความงาม (6) ความเก่งกล้า ชัยชนะ (7) บุญ คุณธรรม ความดี (8) ความสุข ความสงบ ความรื่นเริงใจ (9) การรบ กองทัพ อาวุธ (10) คำพูด คำพูดที่ดีหรือคำพร (11) ความมั่งคั่ง ร่ำรวย ทรัพย์สิน เงินทอง (12) เสียงดัง ความกว้างใหญ่ (13) หน้าที่การงาน (14) ลักษณะที่ยอดเยียม (15) พฤติกรรม การแสดงออก (16) การช่วยเหลือเกื้อกูล และ (17) ไสยศาสตร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 64 ครั้งเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ คำที่มีความหมายเกี่ยวกับป่าไม้หรือต้นไม้ ภูเขาหรือพื้นที่สูง น้ำหรือสายน้ำ ดอกไม้ ม้า พระจันทร์ พระอาทิตย์ ท้องฟ้า และไฟ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.1 คำที่มีความหมายเกี่ยวกับป่าไม้หรือต้นไม้ พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 23 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 5 คำ ได้แก่ พนา วนา ไพร พฤกษ์ วลัย

คำว่า พนา พบการใช้จำนวน 8 ครั้ง ได้แก่ พัทธกษพนาไพร สาละวินพรพนา สิทธิพนากุล กรแก้วพนาพร รุจิวิดิพนา สันทิศพนาไพร พนามดุจธรรม สถิตพนากร

คำว่า วนา พบการใช้จำนวน 7 ครั้ง ได้แก่ วนามั่นคง วนาศรีจินดา วนาสงบสุข วนาเฉลิมภูมิ แสนสวสกุลวนา วนาเจริญสิริ วนาวิระกิจ

คำว่า ไพร พบการใช้จำนวน 6 ครั้ง ได้แก่ พัทธกษพนาไพร นิยมไพรพฤกษ์ ไพรพุดมพงษ์ ชนะก้องไพร สันทิศพนาไพร กาชะลองไพร

คำว่า พฤกษ์ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ นิยมไพรพฤกษ์

คำว่า วัลย์ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ก้องไกรวัลย์

1.1.2 คำที่มีความหมายเกี่ยวกับภูเขาหรือพื้นที่สูง พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 20 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 6 คำ ได้แก่ ศิริ สิงขร พนม ดอย บรรพต ขุนเขา

คำว่า ศิริ พบการใช้จำนวน 13 ครั้ง ได้แก่ ศิริดุจจินดา ศิริไพศาล ศิริประไพ ศิริการะเกด ศิริคัมภีรภาพ พจนากุลศิริ โอบพาราโดยศิริ วิวัฒน์ศิริศรี มาลาศิริกุล ศิริประณีต วลัยศิริพงษ์ ศิริราษฎร์ตระกูล ศิริสุธาลัย

คำว่า สิงขร พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ เชี่ยวชาญสิงขร แก้วสูงสิงขร

คำว่า พนม พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ เริงฤทธิ์พนม

คำว่า ดอย พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ ดอยสะอาด มรดกดอย

คำว่า บรรพต พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ คะนองบรรพต

คำว่า ขุนเขา พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ฟ้าสาขขุนเขา

1.1.3 คำที่มีความหมายเกี่ยวกับน้ำ สายน้ำ แม่น้ำ ลำคลอง พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 8 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 7 คำ ได้แก่ วารี น้ำ ธาร นที คลอง สาละวิน แม่เมย

คำว่า วารี พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ สายธารโอบวารี ตรีสกุลวารี

คำว่า น้ำ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ น้ำรินชื่นจิตใส

คำว่า ธาร พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ สายธารโอบวารี

คำว่า นที พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ นทีประภัสสร

คำว่า คลอง พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ คลองเคียน

คำว่า สาละวิน (ชื่อแม่น้ำ) พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ สาละวินพรพนา

คำว่า แม่เมย (ชื่อแม่น้ำ) พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ แม่เมยสรายุใจ

1.1.4 คำที่มีความหมายเกี่ยวกับดอกไม้หรือพันธุ์ไม้ พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 6 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 6 คำ ได้แก่ บุปผา มาลา การะเกด กาะชะลอง ใผ่ จัน

คำว่า บุปผา พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ศรีกนกบุปผา

คำว่า มาลา พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ มาลาศิริกุล

คำว่า การะเกด (ชื่อดอกไม้) พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ศิริการะเกด

คำว่า กาะชะลอง (ชื่อดอกไม้) พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ กาะชะลองไพร

คำว่า ใผ่ (ชื่อพันธุ์ไม้) พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วิลาสใผ่เงิน

คำว่า จัน (ชื่อพันธุ์ไม้) พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ จันทิพย์

1.1.5 คำที่มีความหมายเกี่ยวกับสัตว์ คือ ม้า พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 3 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 1 คำ ได้แก่ อาชา

คำว่า อาชา พบการใช้จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ อาชาวิเชียร อาชาลิขิต มีชัยอาชา

1.1.6 คำที่มีความหมายเกี่ยวกับพระจันทร์ พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 3 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 2 คำ ได้แก่ เพ็ญ แสงไข

คำว่า เพ็ญ พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ แสงไขเพ็ญพัทธ์ วิจนาเพ็ญพร

คำว่า แสงไข พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ แสงไขเพ็ญพัทธ์

1.1.7 คำที่มีความหมายเกี่ยวกับพระอาทิตย์ พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 1 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 1 คำ ได้แก่ อาทิตย์

คำว่า อาทิตย์ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ มรดกอาทิตย์

1.1.8 คำที่มีความหมายเกี่ยวกับท้องฟ้า พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 1 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 1 คำ ได้แก่ ฟ้า

คำว่า ฟ้า พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ฟ้าสาขขุนเขา

1.1.9 คำที่มีความหมายเกี่ยวกับไฟ พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 1 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 1 คำ ได้แก่ อัคคี

คำว่า อัคคี พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ อัคคีวิจิตร

1.2 ความหมายเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง ความสมบูรณ์

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง ความสมบูรณ์ พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 29 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 19 คำ ได้แก่ ศรี เจริญ สวัสดิ์ สิริ พุฒิ พิพัฒน์ วิวัฒน์ วัฒน จรัส สว่าง โอภาส รุ่ง รุ่งเรือง ชลิตา ประทีป โชติ มั่นคง วิบูลย์ อุดม

คำว่า ศรี พบการใช้จำนวน 5 ครั้ง ได้แก่ มหาศาลพิพัฒน์ ลำศรีพอ วนาศรีจินดา ศรีกนกบุผา วิวัฒน์ศิริศรี

คำว่า เจริญ พบการใช้จำนวน 4 ครั้ง ได้แก่ สว่างเจริญกุล รุ่งเรืองมณีเจริญ กาญจนเจริญชัย วนาเจริญสิริ

คำว่า สวัสดิ์ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ สวัสดิ์โรคา

คำว่า สิริ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วนาเจริญสิริ

คำว่า พุฒิ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ไพรพุฒิพงษ์

คำว่า พิพัฒน์ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ มหาศาลพิพัฒน์

คำว่า วิวัฒน์ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วิวัฒน์ศิริศรี

คำว่า วัฒน พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ แม่ด้านวัฒนกุล

คำว่า จรัส พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ ประทีปเจริดจรัส จรัสจารุตระกูล

คำว่า สว่าง พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ สว่างเจริญกุล

คำว่า โอภาส พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ โอภาสอำนาจ

คำว่า รุ่ง พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ งานรุ่งอุดม

คำว่า รุ่งเรือง พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ รุ่งเรืองมณีเจริญ

คำว่า ชลิตา พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ชลิตาธนพร

คำว่า ประทีป พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ประทีปเจริดจรัส

คำว่า โชติ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ รัตนโชติวิบูลย์

คำว่า มั่นคง พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วนามั่นคง มั่นคงวาจา สุวรรณมั่นคง

คำว่า วิบูลย์ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ รัตนโชติวิบูลย์

คำว่า อุดม พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ งานรุ่งอุดม

1.3 ความหมายเกี่ยวกับเชื้อสาย วงศ์ตระกูล

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับเชื้อสาย วงศ์ตระกูล พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 21 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 7 คำ ได้แก่ กุล สกุล ตระกูล พงษ์ วงศ์ วงษ์ พันธุ์

คำว่า **กุล** พบการใช้จำนวน 8 ครั้ง ได้แก่ สว่างเจริญกุล นัยอาชากุล สิทธิพนากุล ทศโนยกุล พจนากุลศิริ มาลาศิริกุล เจษฎาอนุพงศ์กุล แม่ต๋านวัฒนกุล

คำว่า **สกุล** พบการใช้จำนวน 4 ครั้ง ได้แก่ ตรีสกุลวาริ กมลฉัตรสกุล แสนสวยสกุลวนา ก้องภพสกุล

คำว่า **ตระกูล** พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ จรัสจารุตระกูล ศิริราชภูตระกูล

คำว่า **พงษ์** พบการใช้จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ วลัยศิริพงษ์ วงศ์พงศ์ทรัพย์ เจษฎาอนุพงศ์กุล

คำว่า **วงศ์** พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ วงศ์เกิดศิริ วงศ์พงศ์ทรัพย์

คำว่า **วงศ์** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วงศ์ไพโรสมนต์

คำว่า **พันธุ์** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ชาญชาติพันธุ์

1.4 ความหมายเกี่ยวกับอัญมณี เครื่องประดับ ของมีค่า

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับอัญมณี เครื่องประดับ ของมีค่า พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 15 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 11 คำ ได้แก่ แก้ว จินดา มณี รัตน เพชร กาญจน สุวรรณ จารุ เงิน วลัย ฉัตร

คำว่า **แก้ว** พบการใช้จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ แก้วสูงสิงขร ยอดแก้วอธิฐาน กรแก้วพนาพร

คำว่า **จินดา** พบการใช้จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ ศิริจุจินดา วนาศรีจินดา ศักดิ์ศรีจินดา

คำว่า **มณี** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ รุ่งเรืองมณีเจริญ

คำว่า **รัตน** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ รัตนโชติวิบูลย์

คำว่า **เพชร** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ครองเพชรแสน

คำว่า **กาญจน** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ กาญจนเจริญชัย

คำว่า **สุวรรณ** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ สุวรรณมั่นคง

คำว่า **จารุ** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ จรัสจารุตระกูล

คำว่า **เงิน** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วิลาสไผ่เงิน

คำว่า **วลัย** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วลัยศิริพงษ์

คำว่า **ฉัตร** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ กมลฉัตรสกุล

1.5 ความหมายเกี่ยวกับความงาม

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับความงามซึ่งเป็นการกล่าวถึงความงามของธรรมชาติ บุญ และความประพฤติ พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 12 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 12 คำ ได้แก่ โสภณ วิไล บรรเจิด ประไพ ประภัสสร ทศโนย วิจิตร ไพไล วิไล แสนสวย วิลาส วิลาศ

คำว่า **โสภณ** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ เอกบุญโสภณ

คำว่า **วิไล** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วิไลบรรเจิดกร

คำว่า **บรรเจิด** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วิไลบรรเจิดกร

คำว่า **ประไพ** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ศิริประไพ

คำว่า **ประภัสสร** พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ นทีประภัสสร

คำว่า พัศไนย พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ พัศไนยกุล

คำว่า วิจิตร พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ อัศวิจิตร

คำว่า พิไล พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ จริยาพิไล

คำว่า วิไล พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ อมตะวิไลพร

คำว่า แสนสวย พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ แสนสวยสกุลนา

คำว่า วิลาส พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วิลาสไผ่เงิน

คำว่า วิลาส (น่าจะเป็นคำเดียวกับ วิลาส) พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ จอมวิลาส

1.6 ความหมายเกี่ยวกับความเก่งกล้า ชัยชนะ

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับความเก่งกล้า ชัยชนะ พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 10 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 4 คำ ได้แก่ ไกร วีระ ชัย ชนะ

คำว่า ไกร พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ก้องไกรวัลย์

คำว่า วีระ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วนาวีระกิจ

คำว่า ชัย พบการใช้จำนวน 6 ครั้ง ได้แก่ ทวิชัยไพศาล ตรรกชัยภิบาล มิชัยอาษา เกื้อธวัชชัย กาญจนเจริญชัย เพียรพลชัย

คำว่า ชนะ พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ ขุนชนะกาย ชนะก้องไพร

1.7 ความหมายเกี่ยวกับบุญ คุณธรรม ความดี

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับบุญ คุณธรรม ความดี พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 8 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 5 คำ ได้แก่ บุญ ธรรม คุณธรรม โกศล ดี

คำว่า บุญ พบการใช้จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ เอกบุญโสภณ บุญเลิศรีนรมย์ บุญเลิศรีนรมณ์

คำว่า ธรรม พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ ธรรมทรศนะดี พนาผดุงธรรม

คำว่า คุณธรรม พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ เยี่ยมคุณธรรม

คำว่า โกศล พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ โกศลวิชัย

คำว่า ดี พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ธรรมทรศนะดี

1.8 ความหมายเกี่ยวกับความสุข ความสงบ ความรื่นเริงใจ

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับความสุข ความสงบ ความรื่นเริงใจ พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 8 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 7 คำ ได้แก่ สุข สงบ เริงฤทัย สราญใจ เกษม รื่นรมย์ รื่นรมณ์

คำว่า สุข พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ วนาสงบสุข เงินงามมีสุข

คำว่า สงบ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วนาสงบสุข

คำว่า เริงฤทัย พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ เริงฤทัยพนม

คำว่า สราญใจ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ แม่เมยสราญใจ

คำว่า เกษม พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ เกษมธัญญกิจ

คำว่า รีนรมย์ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ บุญเลิศรีนรมย์

คำว่า รีนรมณ์ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ บุญเลิศรีนรมณ์

1.9 ความหมายเกี่ยวกับการรบ กองทัพ อาวุธ

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับการรบ กองทัพ อาวุธ พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 8 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 7 คำ ได้แก่ รณ นาวิ พหล พล ศร ศิลป์ (ศิลป์) อาวุธ

คำว่า รณ พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ รณวิชาญ ฤทธิ์รณนาวิ

คำว่า นาวิ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ฤทธิ์รณนาวิ

คำว่า พหล พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ถนอมพหล

คำว่า พล พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ เพียนพลชัย

คำว่า ศร พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ศรศิลป์อาวุธ

คำว่า ศิลป์ (ศิลป์ คือ ศร) พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ศรศิลป์อาวุธ

คำว่า อาวุธ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ศรศิลป์อาวุธ (คำสนธิ : ศิลป์+อาวุธ)

1.10 ความหมายเกี่ยวกับคำพูด คำพูดที่ดีหรือคำพร

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับคำพูด คำพูดที่ดีหรือคำพร พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 7 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 4 คำ ได้แก่ วาจา พจน วจนา พร

คำว่า วาจา พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ มันคงวาจา วาจาอนุกุล

คำว่า พจน พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ พจนากุลศิริ

คำว่า วจนา พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วจนาเพ็ญพร

คำว่า พร พบการใช้จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ สาละวินพรพนา ชลิตาธนพร กรแก้วพนาพร

1.11 ความหมายเกี่ยวกับความมั่งคั่ง ร่ำรวย ทรัพย์สิน เงินทอง

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับความมั่งคั่ง ร่ำรวย ทรัพย์สิน เงินทอง พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 7 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 6 คำ ได้แก่ เงิน ทรัพย์ ธน ลาภ มรดก มหาศาล

คำว่า เงิน พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ เงินงามมีสุข

คำว่า ทรัพย์ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วงศ์พงศ์ทรัพย์

คำว่า ธน พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ชลิตาธนพร

คำว่า ลาภ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ลาภมีศรีสุข

คำว่า มรดก พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ มรดกคอดย มรดกอาทิตย์

คำว่า มหาศาล พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ มหาศาลพิพัฒน์

1.12 ความหมายเกี่ยวกับเสียงดัง ความกว้างใหญ่

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับเสียงดัง ความกว้างใหญ่ พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 7 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 4 คำ ได้แก่ ก้อง คะนอง สนั่น ไพศาล

คำว่า ก้อง พบการใช้จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ ก้องไกรวัลย์ ชนะก้องไพร ก้องภพสกุล

คำว่า คะนอง พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ คะนองบรรพต

คำว่า สนั่น พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ สนั่นอาณา

คำว่า ไพศาล พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ ศิริไพศาล ทวิชัยไพศาล

1.13 ความหมายเกี่ยวกับหน้าที่การงาน

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับหน้าที่การงาน พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 5 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 3 คำ ได้แก่
กิจ การ งาน

คำว่า กิจ พบการใช้จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ เจตนาการกิจ วนาวีระกิจ เกษมธัญญกิจ

คำว่า การ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ เจตนาการกิจ

คำว่า งาน พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ งานรุ่งอุดม

1.14 ความหมายเกี่ยวกับลักษณะที่ยอดเยี่ยม

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับลักษณะที่ยอดเยี่ยม พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 4 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 3 คำ
ได้แก่ เลิศ เยี่ยม เอก

คำว่า เลิศ พบการใช้จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ บุญเลิศศรีนรมย์ บุญเลิศศรีนรมณ์

คำว่า เยี่ยม พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ เยี่ยมคุณธรรม

คำว่า เอก พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ เอกบุญโสภณ

1.15 ความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรม การแสดงออก

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรม การแสดงออก พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 4 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้
4 คำ ได้แก่ จรรยา ดำเนิน ทัศน ชาญ

คำว่า จรรยา พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ จรรยาพิไล

คำว่า ดำเนิน พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ดำเนินทัศน

คำว่า ทัศน พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ดำเนินทัศน

คำว่า ชาญ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ ชาญชาติพันธุ์

1.16 ความหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือเกื้อกูล

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือเกื้อกูล พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 2 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 2 คำ
ได้แก่ เกื้อ อนุกุล

คำว่า เกื้อ พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ เกื้อธวัชชัย

คำว่า อนุกุล พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ วาจาอนุกุล

1.17 ความหมายเกี่ยวกับไสยศาสตร์

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับไสยศาสตร์ พบการใช้ในนามสกุลจำนวน 1 ครั้ง ปรากฏคำที่ใช้ 1 คำ ได้แก่
อาคม

คำว่า อาคม พบการใช้จำนวน 1 ครั้ง ได้แก่ คัมภีร์อาคม

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า นามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก บางนามสกุลมีการใช้คำในหมวดหมู่ความหมายเดียวกันมากกว่า 1 คำมาประกอบกันเพื่อย้ำเน้นความหมาย บางนามสกุลใช้คำในหมวดหมู่ความหมายมากกว่า 1 หมวดหมู่มาประกอบกันเพื่อสื่อความหมายตามที่ต้องการ ซึ่งเป็นความหมายที่เป็นสิริมงคล มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงความปรารถนาในชีวิต

2. ด้านค่านิยมและลักษณะทางวัฒนธรรม

เมื่อพิจารณาความหมายของนามสกุลที่นำมาวิเคราะห์ตามทฤษฎีอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ พบว่านามสกุลสะท้อนให้เห็นค่านิยมและลักษณะทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตากหลายประการดังนี้

2.1 ค่านิยมเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง ทรัพย์สินเงินทอง

แต่เดิมสังคมกะเหรี่ยงมีระบบเศรษฐกิจแบบเลี้ยงตนเองหรือเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่นิยมการสะสมสิ่งของต่าง ๆ เพราะสิ่งจำเป็นอยู่กับการปลูกข้าว พริก และมีเงินเล็กน้อยพอซื้อเกลือสำหรับปรุงอาหารเท่านั้น ดังคำกล่าวของชาวกะเหรี่ยงว่า “มีข้าวพอกิน มีอาหารพอเพียง” (Department of Social Development and Welfare, 2012 : 94, 119, 174)

อย่างไรก็ตามข้อมูลนามสกุลได้สะท้อนให้เห็นว่า ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตากมีค่านิยมเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง ความสมบูรณ์ และทรัพย์สินเงินทอง ค่านิยมดังกล่าวแสดงถึงความปรารถนาในชีวิตอันเกี่ยวข้องกับการมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี มีความมั่นคง ซึ่งจะส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ ที่ดีขึ้น เช่น การศึกษา อาชีพ การรักษาพยาบาล การอุปโภคบริโภค รวมไปถึงความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตประจำวันของครอบครัวในสังคมยุคปัจจุบัน นามสกุลที่สะท้อนค่านิยมดังกล่าว เช่น รุ่งเรืองมณีเจริญ วนาเจริญสิริ วิวัฒน์ศิริศรี รัตนโชติวิบูลย์ สุวรรณมั่นคง ครองเพชรแสน ภาณุจนเจริญชัย เงินงามมีสุข วงศ์พงศ์ทรัพย์

2.2 ค่านิยมเกี่ยวกับความงามและความสงบสุข

นามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก สะท้อนให้เห็นค่านิยมหรือความปรารถนาที่มีคุณค่าต่อจิตใจ ส่งผลให้เกิดความสุขในชีวิต คือ ค่านิยมเกี่ยวกับความงามและความสงบสุข ค่านิยมเกี่ยวกับความงามมีทั้งความงามของธรรมชาติอันเนื่องมาจากการมีวิถีชีวิตที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติอันบริสุทธิ์ เช่นนามสกุล ศิริประไพ นทีประภัสสร อัครวิจิตร แสนสวยสกุลนา วิลาสไผ่เงิน และค่านิยมเกี่ยวกับความงามของความประพุดหรือการมีมารยาทที่ดี ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากนามสกุล ได้แก่ จริยาพิไล ส่วน

ค่านิยมหรือความปรารถนาเกี่ยวกับความสุข ความสงบ ความรื่นเริงใจ สะท้อนให้เห็นจากนามสกุล เช่น วนาสง
สุข แม่เมยสรายุใจ เรืองฤทธิ์พนม เกษมธัญญกิจ บุญเลิศธีรณมย์

2.3 การมีวิถีชีวิตผูกพันใกล้ชิดกับธรรมชาติ

ลักษณะทางวัฒนธรรมที่สะท้อนจากนามสกุลแสดงให้เห็นว่า ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงมีวิถีชีวิตที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ และเห็นว่าธรรมชาติมีคุณค่าต่อชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งป่าไม้ ภูเขา และสายน้ำ ชาวกะเหรี่ยงจึงมักจะตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนตามหุบเขาที่มีลำธารเล็ก ๆ ไหลผ่าน (Department of Social Development and Welfare, 2012 : 169) เนื่องจากเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิตตามปัจจัย 4 กล่าวคือ ป่าไม้และภูเขาเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย และเป็นแหล่งสมุนไพรรักษาโรค ป่าไม้และสายน้ำเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร รวมถึงเป็นแหล่งปลูกฝ้ายเพื่อนำมาทอเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม

ความผูกพันใกล้ชิดกับป่าไม้และภูเขาเสมือนเป็นบ้านนี้ สอดคล้องกับข้อมูลของ Department of Social Development and Welfare (2012 : 47, 129) ที่กล่าวไว้ว่า ชาวกะเหรี่ยงมีความรู้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในป่าเขาเป็นอย่างดี และได้ถ่ายทอดความรู้เหล่านี้จากบรรพบุรุษสู่รุ่นลูกหลาน เช่น การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ป่า น้ำ การใช้สมุนไพร การหาอาหารในป่า ภูเขา และลำธาร เป็นต้น นอกจากนี้ต้นไม้และป่ายังมีความสำคัญต่อตัวบุคคลด้วย ดังที่ Buadaeng (2006 : 133-134) กล่าวถึงความเชื่อเรื่องการนำรกเด็กเกิดใหม่ไปไว้ที่ต้นไม้นั้น หากเด็กไม่สบาย พ่อแม่จะไปเรียกขวัญที่ต้นไม้นั้น ด้วยเหตุนี้ต้นไม้ต้นนั้นจะไม่ถูกตัดหรือโค่นทิ้งอย่างเด็ดขาด อันเป็นการสร้างความผูกพันของคนกับต้นไม้ตั้งแต่แรกเกิดและเป็นการดูแลรักษาป่าไม้ให้อุดมสมบูรณ์ นามสกุลที่สะท้อนวิถีชีวิตดังกล่าว เช่น พัทธกะพนาไพร นิยมไพรพฤษณ์ แสนสวสยสกุลวนา กษะลงไพร วิชาสไมเงิน เรืองฤทธิ์พนม ศิริดุจจินดา นทีประภัสสร แม่เมยสรายุใจ สาละวินพรพนา ฯลฯ

2.4 การให้ความสำคัญกับครอบครัว เชื้อสาย วงศ์ตระกูล

ครอบครัวกะเหรี่ยงมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวเป็นส่วนใหญ่ ประกอบด้วยพ่อ แม่ และลูก เมื่อลูกชายแต่งงานจะไปอาศัยอยู่กับพ่อแม่ของภรรยาระยะหนึ่ง แล้วจึงแยกครอบครัวออกไปปลูกบ้านของตนเองอยู่ในละแวกนั้น ดังนั้นแม้จะไม่ได้อยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ แต่สังคมนกะเหรี่ยงมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงในระบบเครือญาติหรือในวงศ์ตระกูลเดียวกัน เห็นได้จากพิธีกรรมเลี้ยงผี กล่าวคือ หากมีคนในครอบครัวเจ็บป่วย สมาชิกทุกคนในครอบครัวจะต้องหยุดงานอยู่กับบ้านเพื่อประกอบพิธีกรรมเลี้ยงผีพร้อมหน้ากัน (Department of Social Development and Welfare, 2012 : 94, 121)

ส่วนใหญ่ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก มีนามสกุลใช้เฉพาะในครอบครัวของตนเองเพื่อแสดงเชื้อสายโดยตรง และเป็นการให้ความสำคัญกับการบ่งบอกถึงครอบครัวหรือวงศ์ตระกูลเดียวกัน นามสกุลที่สะท้อนลักษณะทางวัฒนธรรมดังกล่าว เช่น แม่ด้านวัฒนกุล กมลฉัตรสกุล

2.5 การให้ความสำคัญกับคำพูด

ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงให้ความสำคัญกับคำพูด กล่าวคือ นิยมพูดในสิ่งที่ตั้งใจ ไพเราะ นุ่มนวล อ่อนโยน ไม่พูดโกหก ด่าทอ ส่อเสียด หรือให้ร้ายผู้ใด รวมถึงไม่พูดเสียงดังหรือก้าวร้าวด้วย นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับคำพูดในการหักทลายและการอโงะ หากไม่พูดจาหักทลายกันจะถือว่าเป็นการเสียมารยาทอย่างมาก ส่วนการกล่าวคำอโงะจะก่อให้เกิดความรู้สึกที่ตึงเครียด และสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน (Department of Social Development and Welfare, 2012 : 8, 12, 38) นามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตากสะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับคำพูด ได้แก่ มั่นคง วาจา วาจาอนุกุล พจนานุกุลศิริ วัจนเพ็ญพร สาละวินพรพนา ชลิตารณพร

2.6 การให้ความสำคัญกับการทำงาน

ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยเฉพาะคนรุ่นปู่ย่าตายาย และรุ่นพ่อแม่ อาชีพที่สำคัญ คือ การปลูกข้าวทั้งข้าวนาและข้าวไร่ แม้ว่าจะมีการปลูกพืชชนิดอื่น เช่น พริก ถั่ว งา ข้าวโพด และผักต่าง ๆ แต่การปลูกข้าวถือว่าเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตและเป็นการปลูกเพื่อเลี้ยงชีพมากกว่าการนำไปขาย โดยทุกคนในครอบครัวมีหน้าที่ช่วยกันทำงานในไร่ นา นอกจากนี้ยังมีการแบ่งหน้าที่การทำงานตามเพศ กล่าวคือ ผู้หญิงมีหน้าที่ทอผ้า ทำงานบ้าน และทำพิธีกรรมเลี้ยงผีบรรพบุรุษ ส่วนผู้ชายมีหน้าที่สร้างบ้าน ทำเครื่องมือเครื่องใช้ ลำสัตว์ และเลือกพื้นที่ทำการเกษตร (Department of Social Development and Welfare, 2012 : 19-20, 44, 173-174) ส่วนคนรุ่นใหม่ที่ได้รับการศึกษามักประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น ครู ตำรวจ รับจ้าง เป็นต้น นามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตากจึงสะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับการทำงาน เพราะเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตของคนทุกรุ่นในครอบครัว เช่น นามสกุล เจตนากรกิจ วนาวิระกิจ เกษมธัญญกิจ งานรุ่งอุดม

2.7 ความเชื่อเกี่ยวกับพุทธศาสนาและไสยศาสตร์

ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธควบคู่ไปกับการนับถือผีตามจารีตประเพณีเดิม โดยมีตำนานการนับถือศาสนาพุทธตามแบบมอญมาตั้งแต่ครั้งตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศพม่า เมื่ออพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยจึงได้นำคติความเชื่อเกี่ยวกับพุทธศาสนาเข้ามาด้วย (Department of Social Development and Welfare, 2012 : 55-56) แม้ในบางหมู่บ้าน เช่น หมู่บ้านเลตองคุ อำเภอมะนัง จังหวัดตาก จะมีฤๅษีเป็นผู้นำชุมชนและผู้นำทางจิตวิญญาณ แต่ชาวบ้านก็นับถือศาสนาพุทธเช่นเดียวกัน เห็นได้จากงานช่างโบราณสมัยกรุงศรีอยุธยาอายุกว่า 400 ปี ของลำค่าของหมู่บ้านเลตองคุที่แกะสลักเป็นรูปพุทธประวัติโดยรอบจากโคนถึงปลายงา (Khaosod, 2017)

การนับถือศาสนาพุทธส่งผลให้ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงมีความเชื่อตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ได้แก่ ความเชื่อเรื่องบุญกุศล คุณธรรม และความดี นามสกุลที่สะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่น เอกบุญ

โสภณ ธรรมทรศนะดี โกศลวิชัย เยี่ยมคุณธรรม นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ วิชาคาถาอาคม เช่น ในกรณีที่มีบุคคลเจ็บป่วย นอกจากรักษาด้วยยาแล้วยังอาจกินน้ำต้มสุกที่ได้ปลุกเสกเป็นน้ำมนต์ด้วย (Department of Social Development and Welfare, 2012 : 70) ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์นี้สะท้อนให้เห็นจาก นามสกุล ได้แก่ คัมภีร์อาคม

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาวิเคราะห์นามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก จำนวน 107 นามสกุล พบว่าด้านความหมายของคำที่นำมาตั้งเป็นนามสกุลมีทั้งหมด 17 หมวดหมู่ โดยหมวดหมู่ที่พบมากที่สุด ได้แก่ ธรรมชาติ แสดงให้เห็นว่าชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก มีความผูกพันใกล้ชิดกับธรรมชาติและเห็นว่าธรรมชาติมีคุณค่าต่อชีวิตโดยเฉพาะป่า ภูเขา และแม่น้ำลำธาร นอกจากนี้นามสกุลยังสะท้อนถึงสิ่งที่ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงปรารถนาในจิตใจอันเป็นวิถีชีวิตและค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบสังคมเมืองมากขึ้น เช่น ความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง ความสมบูรณ์ ทรัพย์สินสมบัติ เงินทอง ของมีค่า เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้นได้ในสังคมยุคปัจจุบัน

ผลจากการเก็บข้อมูลยังทำให้ทราบว่า นามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก จำนวน 107 นามสกุลนั้น ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอ (ปลัดอำเภอ) เป็นผู้ตั้งให้ รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอและบุคคลในครอบครัวร่วมกันตั้ง ดังข้อมูลในตารางต่อไปนี้

ผู้ตั้งนามสกุล	จำนวนนามสกุล	ร้อยละ
1. เจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอ (ปลัดอำเภอ)	86	80.37
2. บุคคลในครอบครัว (พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย)	9	8.41
3. ไม่ทราบที่มา	5	4.67
4. ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน)	3	2.80
5. ผู้นำชุมชน + เจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอ	2	1.87
6. ผู้นำชุมชน + บุคคลในครอบครัว	1	0.94
7. นิสิตเจ้าของนามสกุล	1	0.94
รวม	107	100.00

Chomprasert (2018, Interview) ปลัดอำเภอพบพระ จังหวัดตากในปัจจุบัน และอดีตปลัดอำเภอแม่สองยาง จังหวัดตาก ให้ข้อมูลว่ากลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในเขตพื้นที่จังหวัดตากส่วนใหญ่เป็นกะเหรี่ยงปกากะญอ นายขุนทองเป็นผู้หนึ่งที่ได้ตั้งนามสกุลให้แก่ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในอำเภอแม่สองยาง จังหวัดตาก จำนวนมากกว่า 500 นามสกุล ในระยะเวลาประมาณ 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 ซึ่งคาดว่าชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงใน

เขตจังหวัดตากมีนามสกุลมาแล้วประมาณ 30-40 ปี

สาเหตุที่มีการตั้งนามสกุลให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดตากเนื่องจากเป็นบุคคลที่ได้สัญชาติไทยแล้ว และจำเป็นต้องทำบัตรประจำตัวประชาชนตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. 2505 แต่ที่ผ่านมาในบัตรประจำตัวประชาชนของชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ปรากฏเฉพาะชื่อเท่านั้น ไม่มีนามสกุล จึงจำเป็นต้องให้มีนามสกุลตามกฎหมาย ในขั้นตอนแรกเจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอ (ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน) ได้ให้ผู้ขอมีนามสกุลตั้งนามสกุลมาก่อนตามความต้องการจำนวน 3 นามสกุล เพื่อสำรองไว้ในกรณีซ้ำกับนามสกุลของบุคคลอื่น แล้วส่งเรื่องไปยังส่วนกลางที่กรุงเทพฯ เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้อนุมัติ แต่ขั้นตอนดำเนินการใช้ระยะเวลานานประมาณ 2-3 เดือน และมักมีปัญหาเรื่องนามสกุลซ้ำ ทำให้ต้องตั้งนามสกุลส่งไปยังส่วนกลางอีกครั้ง ส่งผลให้เสียเวลาค่อนข้างมาก

นอกจากนี้ยังมีปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ ในสมัยแรกเริ่มมีการตั้งนามสกุลให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์นั้นชาวบ้านส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ภาษาไทย แม้ว่าผู้นำชุมชนหรือผู้ใหญ่บ้านพอจะพูดสื่อสารภาษาไทยได้บ้าง แต่อ่านเขียนภาษาไทยได้น้อยมาก และแม้ผู้นำชุมชนบางคนสามารถตั้งนามสกุลให้แก่ลูกบ้านได้บ้าง แต่นับว่าเป็นส่วนน้อย ดังนั้นทางที่ว่าการอำเภอจึงมีแนวความคิดว่าให้เจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอเป็นผู้ตั้งนามสกุลให้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหานามสกุลซ้ำกับผู้อื่น เพื่อให้กลุ่มชาติพันธุ์มีบัตรประชาชนได้เร็วขึ้น และเพื่อให้มีลักษณะที่แสดงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดตาก ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 หน่วยงานราชการเริ่มนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้บันทึกข้อมูลทะเบียนราษฎร ส่งผลให้สามารถตรวจสอบนามสกุลที่มีผู้ใช้แล้วซึ่งช่วยแก้ไขปัญหาการตั้งนามสกุลซ้ำ และทำให้จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนได้รวดเร็วขึ้น

น่าสังเกตว่าลักษณะนามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในจังหวัดตากทั้ง 4 อำเภอ มีลักษณะการตั้งไปในแนวทางเดียวกันโดยส่วนใหญ่ใช้คำที่เกี่ยวกับป่าลำเนาไพรและแหล่งน้ำ ซึ่งนายขุนทองสันนิษฐานว่า น่าจะเป็นเพราะเจ้าหน้าที่มีการโยกย้ายตำแหน่งไปยังอำเภอต่าง ๆ ได้เห็นแนวความคิดการตั้งนามสกุลและมีแนวปฏิบัติสืบทอดกันมา โดยการตั้งนามสกุลให้กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงนั้น เจ้าหน้าที่มีแนวคิดในการใช้คำที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงเป็นหลัก อันได้แก่ ชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติป่าเขาลำเนาไพร แม่น้ำ เพราะชาวกะเหรี่ยงจะตั้งถิ่นฐานภูมิลำเนาอยู่ในป่าและต้องมีลำน้ำไหลผ่านเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ Buadaeng (2006 : 10) ที่กล่าวว่า งานวิจัยจำนวนมากให้ภาพของชุมชนปกากะญอที่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย สันโดษ อยู่กับธรรมชาติและรักษาธรรมชาติ โดยแสดงให้เห็นผ่านวิธีการจำแนกป่า รวมถึงความเชื่อและพิธีกรรมที่แสดงถึงความเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นเจ้าของธรรมชาติ

Chomprasert (2018 : Interview) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า นอกจากนามสกุลเกี่ยวกับป่าเขาลำเนาไพรและแหล่งน้ำแล้ว ยังมีการตั้งนามสกุลตามตำบลที่อยู่อาศัย และเลือกใช้คำที่มีความหมายดีเป็นสิริมงคลเช่นเดียวกับนามสกุลของชาวไทยทั่วไปด้วย ทั้งนี้มีวิธีการตั้งเพื่อไม่ให้เกิดนามสกุลซ้ำกัน เช่น กำหนดคำว่า “ไพร” นำหน้าแล้วประสมกับคำอื่นที่มีความหมายเป็นมงคล โดยตั้งไว้ประมาณ 10 นามสกุล จากนั้นจึงสลับนำคำว่า “ไพร” ไปวางในตำแหน่งอื่น ๆ แล้วใช้การประสมคำดังที่กล่าวมา

Chomprasert (2018 : Interview) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า นอกจากนามสกุลเกี่ยวกับป่าเขาลำเนาไพร และแหล่งน้ำแล้ว ยังมีการตั้งนามสกุลตามตำบลที่อยู่อาศัย และเลือกใช้คำที่มีความหมายดีเป็นสิริมงคลเช่นเดียวกับนามสกุลของชาวไทยทั่วไปด้วย ทั้งนี้มีวิธีการตั้งเพื่อไม่ให้เกิดนามสกุลซ้ำกัน เช่น กำหนดคำว่า “ไพร” นำหน้าแล้วประสมกับคำอื่นที่มีความหมายเป็นมงคล โดยตั้งไว้ประมาณ 10 นามสกุล จากนั้นจึงสลับนำคำว่า “ไพร” ไปวางในตำแหน่งอื่น ๆ แล้วใช้การประสมคำดังที่กล่าวมา

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าส่วนใหญ่จะเป็นนามสกุลที่ปลัดอำเภอเป็นผู้ตั้งให้มากถึงร้อยละ 80.37 แต่ผู้วิจัยมีความเห็นว่า มิได้เป็นการครอบงำทางความคิดหรือเป็นการยึดเยียดค่านิยมของคนในสังคมเมืองให้แก่ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง เนื่องจากเจ้าของนามสกุลมีสิทธิ์เลือกนามสกุลตามความพอใจร้อยละ 29.91 ซึ่งมีทั้งการเลือกคำที่เกี่ยวกับธรรมชาติและคำที่เป็นสิริมงคลอื่น ๆ เช่น ความเจริญรุ่งเรือง ทรัพย์สินเงินทอง เครื่องประดับ อัญมณี และความมั่นคง เป็นต้น อีกทั้งเจ้าของนามสกุลยังมีส่วนร่วมในการคิดความหมายของคำร้อยละ 18.69 และมีส่วนร่วมคิดคำตามที่ต้องการอีกร้อยละ 3.74 รวมเป็นร้อยละ 52.34 ดังข้อมูลในตารางต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมในการตั้งนามสกุล	จำนวนนามสกุล	ค่าร้อยละ
1. ไม่มีส่วนร่วมใด ๆ (เห็นชอบตามที่ปลัดอำเภอตั้งให้)	37	34.58
2. มีส่วนร่วมเลือกนามสกุลจากนามสกุลที่ปลัดอำเภอตั้งไว้	32	29.91
3. มีส่วนร่วมคิดความหมายของคำ	20	18.69
4. ไม่ทราบข้อมูล	13	12.15
5. มีส่วนร่วมคิดคำ	4	3.74
6. ไม่มีส่วนร่วมใด ๆ (ใช้ตามผู้นำชุมชน)	1	0.93
รวม	107	100.00

นอกจากนี้ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงมีบรรพบุรุษอยู่ในประเทศไทยมานาน มีการติดต่อปะทะสังสรรค์กับคนไทยซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ในสังคม จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าย่อมได้รับความคิดค่านิยมของคนไทยเข้ามาผสมกลมกลืนกับค่านิยมดั้งเดิมของตนเช่นเดียวกับชนชาติอื่นที่มีการรับค่านิยมและวัฒนธรรมของชนชาติที่มีอำนาจเหนือกว่า เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ การยอมรับค่านิยมแบบไทยเป็นการปรับตัวในช่วงการเปลี่ยนผ่านทางสังคม ดังงานวิจัยของ Khuntikaew (2001 : 122-124) ที่ศึกษาประวัติศาสตร์ของชาวกะเหรี่ยงในจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ชุมชนชาวกะเหรี่ยงได้เข้าสู่กระบวนการกลายเป็นไทย (Thai-isation) ในช่วงปี พ.ศ. 2500 - 2530 หลากหลายรูปแบบ เช่น การเข้ารับการศึกษาจากหน่วยงานของรัฐ การแต่งงานกับคนไทย การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงการทำบัตรประจำตัวประชาชนอันแสดงถึงความเป็นพลเมืองไทย เพื่อความมั่นคงในชีวิต และผลประโยชน์อันพึงจะได้รับในฐานะเป็นพลเมืองของประเทศ

ค่านิยมที่มีการผสมผสานดังกล่าวนี้ว่าเป็น “อัตลักษณ์พันธุ์ผสม” ที่เกิดขึ้นตามบริบท กล่าวคือเป็น

อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ในลักษณะที่มีพลวัต ยืดหยุ่น และพร้อมจะปรับเปลี่ยนไปตามเงื่อนไข สถานการณ์ และผลประโยชน์ (Santasombat, 2016 : 47, 53) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Kanchanaphan (2006 : 13) ที่ว่าแนวคิดเรื่องตัวตนหรืออัตลักษณ์ (Identity) ไม่ได้ติดอยู่กับตัวเอง แต่ต้องเชื่อมโยงเข้ากับบริบทอื่น ๆ ดังนั้น การที่ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงรับนามสกุลใดมาใช้จึงน่าจะเป็นไปตามความพอใจ และสอดคล้องกับค่านิยมแบบผสมที่มีอยู่

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ยังทำให้ทราบว่า ในปีปัจจุบัน (2018) ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในเขตจังหวัดตาก นิยมตั้งนามสกุลมาเองเพื่อขอทำบัตรประจำตัวประชาชน เนื่องจากรุ่นลูกหลานได้เข้ารับการศึกษานในโรงเรียน จึงมีความรู้ทางภาษาไทย สามารถค้นหาข้อมูลและตั้งนามสกุลเองได้ ส่งผลให้นามสกุลที่ปลัดอำเภอตั้งให้มีจำนวนน้อยลง สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ นามสกุลที่ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงตั้งมาเองนั้นมีการใช้ถ้อยคำ ภาษาล้านนาคล้ายคลึงกับนามสกุลของคนไทยโดยทั่วไป บางครอบครัวรุ่นลูกหลานได้ชักชวนพ่อแม่มาเปลี่ยนนามสกุลที่ปลัดอำเภอเคยตั้งให้ ทั้งนี้เนื่องจากต้องการให้เหมือนกับคนไทยโดยทั่วไป ไม่เกิดความแปลกแยกแตกต่าง สอดคล้องกับที่ Rungrojsuwan & Rungrojsuwan (2013 : 63) ได้กล่าวไว้ว่า สถานะของกลุ่มชาติพันธุ์ ในปีปัจจุบันเป็นกลุ่มที่ถูกจำกัดพื้นที่ในการได้รับสิทธิประโยชน์ รวมถึงถูกมองว่าเป็น “คนอื่น” หรือ “คนชายขอบ” ของสังคม

ตัวอย่างนามสกุลที่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากนามสกุลเดิมของพ่อแม่ เป็นนามสกุลใหม่ที่ประกอบด้วยคำและความหมายตามค่านิยมของคนรุ่นใหม่ ได้แก่ นามสกุล “เก่งรุ่งชัย” เปลี่ยนเป็น “สุวรรณมั่นคง” ซึ่งนิสิตได้ให้ความหมายไว้ว่า ทรัพย์ที่มีค่า ตนต้องรู้จักรักษาให้มั่นคง โดยอธิบายหลักเกณฑ์การตั้งนามสกุลว่าเพื่อให้ชีวิตมีความมั่นคงจากทรัพย์สินที่มีค่านั้น

การเปลี่ยนแปลงด้านวิถีชีวิต ความคิด และค่านิยมของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตากดังกล่าว น่าจะมีสาเหตุมาจากความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภาครัฐในชุมชนเมือง เช่น ที่ว่าการอำเภอ สถานีอนามัย โรงพยาบาล โรงเรียน เป็นต้น รวมถึงนโยบายการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่ สูงของรัฐบาล และนโยบายด้านการศึกษาของชาติที่ประชาชนไทยต้องจบการศึกษาภาคบังคับ ทำให้ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงโดยเฉพาะรุ่นลูกหลานมีความรู้ภาษาไทย สอดคล้องกับข้อมูลของ Buadaeng (2006 : 10, 137-139) ที่ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2520-2540 รัฐบาลไทยมีโครงการพัฒนาพื้นที่สูงในด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุข รวมถึงด้านการศึกษา ส่งผลให้เยาวชนกะเหรี่ยงได้รับการศึกษามากขึ้น และมีความรู้สึกต้องการกลับไปพัฒนาชุมชนของตนเอง อีกทั้งยังมีแนวคิดเรื่องชาติ ความทันสมัย การวางตัว ฯลฯ ในแบบแผนเดียวกับคนอื่นที่อยู่ในระบบการศึกษาเดียวกัน หลายคนใฝ่ฝันที่จะเรียนให้สูงและได้งานที่ดี เนื่องจากบนดอยมีความทุกข์ยาก แค้นเคืองในการทำมาหากิน และห่างไกลสถานพยาบาล

นามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก ยังแสดงให้เห็นแนวคิด ค่านิยมในการตั้งนามสกุลที่มีลักษณะร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ เช่น การตั้งนามสกุลที่มีความหมายเกี่ยวกับความเป็นเลิศ ความมั่งคั่งร่ำรวย และความเจริญรุ่งเรือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Charoensuk (1989) ที่ศึกษา

นามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน

การตั้งนามสกุลเกี่ยวกับธรรมชาติ แหล่งน้ำ ภูมิลาเนาที่อยู่อาศัย ความเชื่อเกี่ยวกับพุทธศาสนา และความเชื่อเรื่องสิ่งเร้นลับเหนือธรรมชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hanchaisri (1999) ที่ศึกษาชื่อสกุลในอำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ของกลุ่มชาติพันธุ์โซ่ ผู้ไทย ไทยอีสาน ไทยย้อ จีน และญวน

การตั้งนามสกุลที่มีความหมายเกี่ยวกับความสงบสุข เชื้อสาย วงศ์ตระกูล และความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kuprasertwong (2001) ที่ศึกษานามสกุลของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมาเลย์ ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การตั้งนามสกุลที่มีความหมายเกี่ยวกับความเป็นสิริมงคล ความใกล้ชิดกับธรรมชาติ และแสดงถิ่นที่อยู่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rungrojsuwan & Rungrojsuwan (2013) ที่ศึกษาการตั้งชื่อและนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 11 กลุ่ม ได้แก่ ไทลื้อ ไทใหญ่ ม้ง อาข่า เมี่ยน มูเซอ จีนฮ่อ ลาว พม่า ว้า ลัวะ

การตั้งนามสกุลที่มีความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความมั่งคั่งร่ำรวย ความดีงาม คุณสมบัติที่ดีต่าง ๆ ความเชื่อ และความสัมพันธ์ในครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Krumram & Chanthao (2014) ที่ศึกษานามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์กัญในจังหวัดสุรินทร์

ในประเด็นอัตลักษณ์ของนามสกุลชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงแถบชายแดนไทย-เมียนมาด้านจังหวัดตาก ที่ต่างกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น พบเพียงประเด็นเดียวคือเรื่องคำพูด ส่วนอัตลักษณ์ที่ต่างกับชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในพื้นที่อื่นยังไม่สามารถสรุปได้ในขณะนี้ เนื่องจากยังไม่มีผู้ศึกษานามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในพื้นที่จังหวัดอื่น มีเพียงการศึกษาเฉพาะชื่อเท่านั้น ได้แก่ งานวิจัยของ Phothongkham (1998) ที่ศึกษาชื่อของชาวกะเหรี่ยงโป ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวความคิดการตั้งชื่อที่สอดคล้องกับการตั้งนามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในพื้นที่จังหวัดตาก ได้แก่ การใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวกับต้นไม้ ดอกไม้ ความดี ความเจริญรุ่งเรือง และชัยชนะ เช่นเดียวกัน

อนึ่ง การเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยพบนามสกุลของนิสิตชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง 1 คน ที่อาศัยอยู่ในอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ มีนามสกุลว่า “ศิริประไพ” เหมือนกับชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในพื้นที่จังหวัดตาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวความคิดการตั้งนามสกุลเกี่ยวกับความงามของธรรมชาติ จึงน่าสนใจศึกษาวิจัยต่อไปว่านามสกุลของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในพื้นที่จังหวัดอื่นมีความเหมือนและความต่างในประเด็นใดบ้าง และเกิดจากปัจจัยใด

รายการเอกสารอ้างอิง

- Buadaeng, K. (2006). *Karen: A variety of life from the mountains to the city*. Chiang Mai: Ming Muang. (In Thai)
- Charoensuk, W. (1989). *An ethnosemantic study of Chinese Thais' surnames*. Master's thesis in Linguistics, Chulalongkorn University, Thailand. Retrieved from

- <http://cui.car.chula.ac.th/handle/123456789/23307> (In Thai)
- Charunrochana, J., M. L. (2012). *Introduction to linguistics* (5th ed.). Bangkok: Kasetsart University. (In Thai)
- Chomprasert, K. (2018, 27 December). Deputy District Chief of Phop Phra, Interview. (In Thai)
- Department of Social Development and Welfare, Ministry of Social Development and Human Security. (2012). *Karen*. Bangkok: The Printing Office Agency, The War Veterans Organization of Thailand. (In Thai)
- Hanchaisri, S. (1999). *An analysis of surnames in Dongluang district, Mukdahan province*. Master's thesis in Thai Studies, Mahasarakham University, Thailand.
Retrieved from http://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=63994&query=นามสกุล&s_mode=any&d_field=&d_start=0000-00-00&d_end=2561-11-30&limit_lang=&limited_lang_code=&order=&order_by=&order_type=&result_id=14&maxid=65 (In Thai)
- Jirananthanaporn, S. & Singnoi, U. (2005). *An analysis of village names in Uttaradit*. Retrieved from http://www.human.nu.ac.th/jhnu/file/journal/2011_02_17_14_07_11-2-1-3.pdf (In Thai)
- Kanchanaphan, A. (2006). *Living at the Margin, Looking through the Knowledge: A Collection of Articles to Commemorate the 60th Anniversary of Chalardchai Ramitanon*. Bangkok: Matichon. (In Thai)
- Khaosod. (2017). *The Letongkus are glad to retrieve 400 year old ivory stolen by former village leader*. Retrieved from https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_393671 (In Thai)
- Khramchantheug, P. (2005). *Surnames of people in Nakhonratchasima province: An ethnosemantic Analysis*. Master's thesis, Silpakorn University, Thailand. (In Thai)
- Khuntikaew, P. (2001). *A Historical Study of the Process of Thaization among the Karen at Ban Phae Village, Mae Sariang District, Mae Hongson Province*. Master's thesis in History, Chiang Mai University, Chiang Mai, Thailand. (In Thai)
- Kuprasertwong, A. (2001). *Thai - Malay muslim surnames : a case study of Tha - it sub-district, Pak Kret district, Nonthaburi province*. Master's thesis in Thai, Silpakorn University, Thailand. Retrieved from http://www.thapra.lib.su.ac.th/thesis/showthesis_th.asp?id=0000000502 (In Thai)

- Krumram, N. & Chanthao, R. (2014). The surnames of Kui in Surin province. *Journal of Graduate Study in Humanities and Social Sciences*. 3(2). Retrieved from <https://tcj-thaijo.org/index.php/gshskku/article/download/62567/51489/+&cd=6&hl=en&ct=clnk&gl=th> (In Thai)
- Mahatriphop, P. (2002). *Thai surnames bestowed by King Rama VI: An ethnosemantic analysis*. Master's thesis in Linguistics, Chulalongkorn University, Thailand. (In Thai)
- MGR Online. (2012). Karen people in a village in Lampang found to share one common surname. Retrieved from <https://mgronline.com/local/detail/9550000147132> (In Thai)
- Palace Fan Club. (2001). *Miscellaneous stories of surnames*. Bangkok: Palace Fan Club. (In Thai)
- Pankheunkhat, R. (1998). *Thai linguistics*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (In Thai)
- Phothongkham, C. (1998). *Naming of Karen people in Suan Pheung sub-district, Suan Pheung district, Ratchaburi province*. Master's thesis in Linguistics, Mahidol University, Thailand. Retrieved from <http://www.thaithesis.org/detail.php?id=43028> (In Thai)
- Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre. (n.d.). Karen. *Ethnic groups in Thailand*. Retrieved from <http://www.sac.or.th/databases/ethnic-groups/ethnicGroups/44> (In Thai)
- Rungrojsuwan, S. & Rungrojsuwan, R. (2013). *Names and surnames of ethnic groups in Chiang Saen district, Chiang Rai province*. Chiang Rai: Chop Phim. (In Thai)
- Santasombat, Y. (2016). *The Border: Man, Border, State-Nation*. Bangkok: Phap Phim. (In Thai)
- Sitthisakphaiboon, Y., Charunrochana, J., M.L. & Wongthai, W. (2010). An ethnosemantic: The study of the pattern names of Praewa textile of the Phu Thai dialect. *KKU Research Journal*, 10(1), 126-133. (In Thai)
- Srisawas, B. (2002). *Hill tribes in Thailand*. Bangkok: Ganesha Printing Center. (In Thai)